

Ware identiteit van onbekende Katwijkse overgrootvader geïdentificeerd

Oud-Katwijkers ontrafelen familiegeheim uit 19e eeuw

Vader Willem van der Plas en moeder Alida Kulk met in het midden hun zoon Willem Kulk. | Foto's en afbeeldingen: pr

Oud-gemeenteraadslid Willem Kulk werd in 1891 in Katwijk aan Zee geboren zonder dat de naam van zijn vader werd vermeld op de geboortacte. Zijn moeder Alida Kulk (1867-1944) had een buitenechtelijke relatie met een voor die familie Kulk onbekend gebleven man. Arie Verloop zocht het, met medewerking van Dicky Kulk-van Ginkel, uit en schrijft over de zoektocht.

Door Arie Verloop

Willem kreeg de achternaam van z'n moeder: Kulk. Alida trouwde spoedig daarna met een andere man en Willem groeide op in Katwijk in het nieuwe gezin van zijn moeder. Hierover werd toentertijd begrijpelijkerwijs niet gesproken en de ware identiteit van Willem's N.N. biologische vader bleef in de doofpot.

Ook moeder Alida heeft haar vader Cornelis nooit gekend, maar om een andere reden. Cornelis Kulk was matroos op een bomschuit, werd overboord geslagen en verdronk op zee op 25-jarige leeftijd, amper twee jaar na zijn huwelijk en ruim acht maanden voor de geboorte van zijn eerste kind, Alida. Haar moeder Dirkje Barnhoorn hertrouwde ruim een jaar later en kreeg tien kinderen, waarvan het merendeel jong overleed. In dit gezin groeide Alida dus op, zonder biologische vader, met een halfzuster en twee halfbroers. Ze was visventster (vischloopster), evenals

anderen in die Katwijkse Kulk - en andere - families. Over de biologische vader van haar zoon Willem werd niet gesproken.

Lege plek in stamboom

Veel van de huidige nakomelingen van Willem Kulk (ongeveer 150 personen) hebben dit geheim in hun familie altijd als een gemis ervaren; het was altijd een lege plek in hun stamboom.

Uitdaging

Eén ervan - een kleinzoon - is Nico Kulk (Dordrecht, 1950), gehuwd met Dicky Kulk-van Ginkel. Evenals ik (Katwijk, 1952) zijn we fervente stamboomonderzoekers en hebben ook ervaring opgedaan in genetische genealogie. Nico bleek een achter-achterneef van mij te zijn via die Kulk-familie. Dit werd bevestigd door DNA testresultaten van het bedrijf MyHeritage. Nico en ik stammen beide af van het echtpaar Teunis Kulk en Aaltje Haasnoot, die leefden rondom het midden van de negentiende eeuw.

Toen wij voor het eerst contact legden (begin april dit jaar), leek het ons een interessante uitdaging, en ook een spannende puzzle, om gezamenlijk een poging te ondernemen om de identiteit van N.N. te onthullen: wij gingen meteen aan de slag!

DNA-test

DNA wordt verkregen door een speekselmonster. De test resultaten worden doorgaans bekend ge-

maakt vier tot zes weken na verzending van de monsters. De prijs die MyHeritage in rekening brengt, ligt doorgaans onder 50 euro.

DNA-testers bij MyHeritage krijgen dan aangegeven met welke andere testers zij overlappende DNA fragmenten hebben (zgn. autosomale, atDNA), dit zijn DNA 'matches', uitgedrukt in centi-morgans (cM). Nico kreeg van meer dan 9.000 mensen atDNA matches met veelbetekende cM gehalten (het merendeel in Nederland, maar ook daarbuiten). Hieronder bevonden zich veel huidige nakomelingen van gezamenlijke voorouders met Nico uit de afgelopen paar honderd jaar die later als zodanig getraceerd konden worden.

Veel match personen hebben ook (op basis van vrijwilligheid) hun stamboom geplaatst op MyHeritage, al dan niet uitgebreid - en soms vele generaties terug - die zij zelf hebben onderzocht. Anderen scherpen hun stamboom af en dit blijft privé. De openbaarheid van persoonlijke gegevens kan door testers worden ingesteld bij MyHeritage, dus niets wordt vrijgegeven ná uitdrukkelijke toestemming van de tester.

Autochtone Katwijkers

Onder Nico's matches bevonden zich 31 personen met de achternaam *Van der Plas*, uiteraard, een veel voorkomende naam in Katwijk (in 2007 woonden in de gemeente Katwijk 44 procent van alle *Van der Plas*-naamdragers in Nederland). En sommige van die *Van der Plas*-matches waren onderling ook relatief dichtbij aan elkaar verwant hetgeen duidde op gezamenlijke voor-

ouders met Nico niet zo lang geleden. We zaten dus op het juiste spoor!

Onze speurtocht zou uiteindelijk geen succes hebben gehad zonder de gegevens op de website van de werkgroep genealogie van het Genootschap Oud Katwijk. Door hun inzet en toewijding zijn deze gegevens eenvoudig toegankelijk (en kosteloos) en hierin staan namen, datums, stambomen - en vaak afbeeldingen - van Katwijkers (en omgeving) voor zover niet meer in leven, soms teruggaand tot in de zestiende eeuw en daarvoor. Van die bekende typische Katwijkse achternamen zijn oorspronkelijke voorouders te vinden die al vóór het jaar 1700 woonden in Katwijk. Alle autochtone Katwijkers stammen af van die voorouders.

Om in onze speurtocht een duidelijk overzicht te krijgen van relevante familierelaties werden stambomen opgesteld met een privé genealogisch software programma (Reunion). Hiermee kon makkelijk worden bekeken hoe en waar huidige atDNA testers aan elkaar gerelateerd zouden kunnen zijn via voorouders in de negentiende en twintigste eeuw.

Half-achterneef

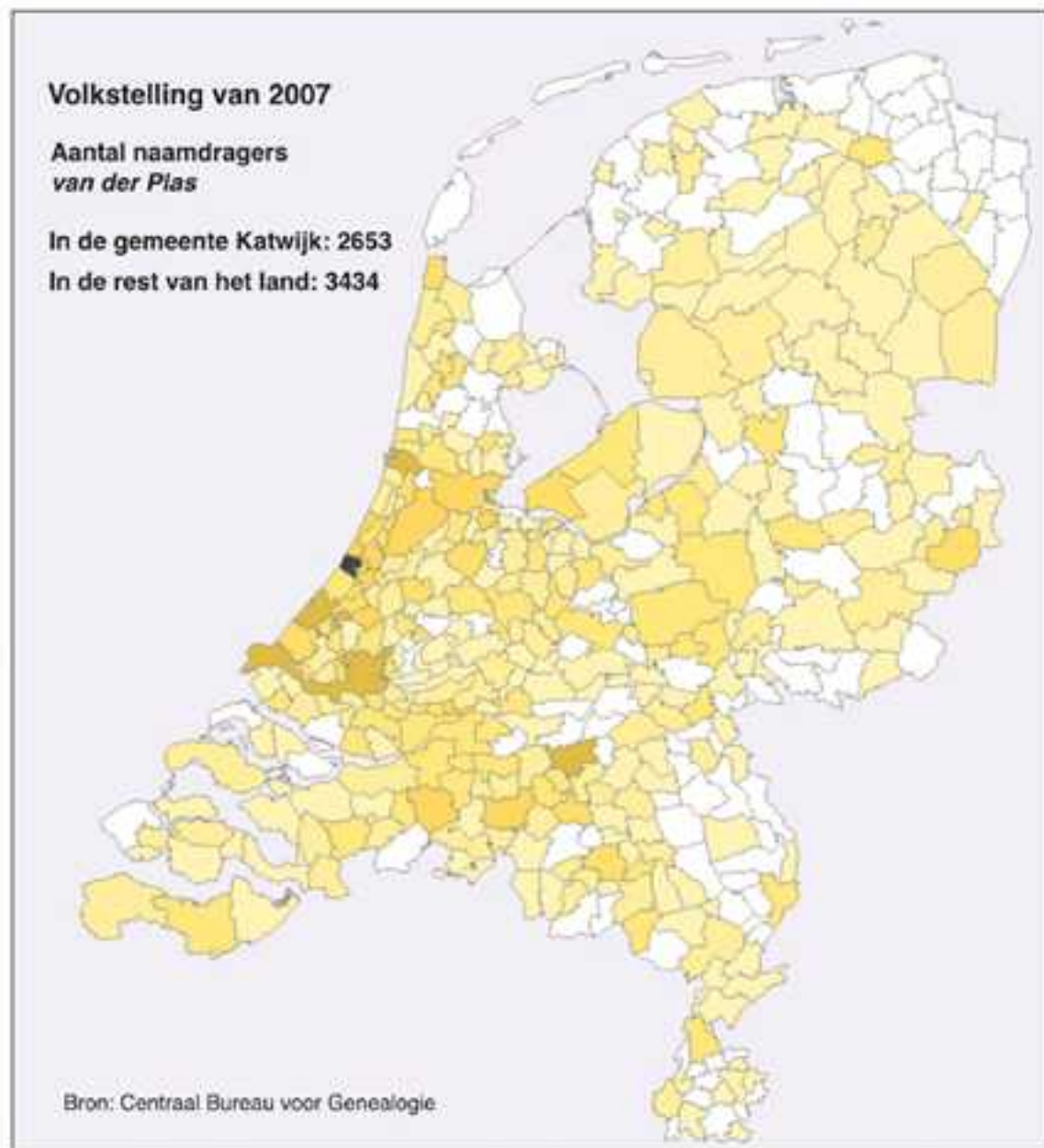
Bij die matches van Nico met die *Van der Plas*-familie sprongen twee testers duidelijk naar voren, ook omdat ze ook nauw aan elkaar verwant zijn. Dit waren Aukje van der Plas (1999) en Rieneke Visser-van der Plas (1972). Uit hun toegankelijke stambomen op MyHeritage en de gegevens van de Katwijkse werkgroep genealogie konden we opmaken dat ze beide afstamden van Wil-

lem van der Plas en zijn echtgenote Catharina Mugge. Willem van der Plas was geboren in 1863, kwam uit een slagersfamilie en hij was bijna vier jaar ouder dan Alida Kulk. We vonden dus een gedegen kandidaat voor de identiteit van N.N., de vader van Willem Kulk. Willem en Catharina trouwden later in 1895 en kregen elf kinderen, allen werden volwassen.

Aukje en Rieneke zijn onderling achternichten, een generatie verwijderd, oftewel, Rieneke is een volle achterneef van de vader van Aukje. Ze zijn respectievelijk nakomelingen van de broers Engelbregt en Martinus van der Plas, zonen van Willem en Catharina.

Bij Rieneke was het atDNA match gehalte met Nico hoger dan die met Aukje, omdat haar grootmoeder Ariea Guijt zelf weer een achter-achterkleindochter was van de grootvader van Willem van der Plas. Rieneke kreeg dus van twee kanten (grootvader en grootmoeder) atDNA van diezelfde *Van der Plas*-familie. Nico is dan een half-achterneef van de vader van Aukje. Nico is half-achterneef van Rieneke maar ook halfneef in de vijfde graad, een generatie verwijderd.

Het verschijnsel dat verre familieleden met elkaar trouwden is vaak een kenmerk van het begrip endogamie. Van endogamie is sprake wanneer huwelijken worden gesloten binnen een sociale groep zoals een eigen stand, rang en/of geloof in eigen regio of buurt. Dit was duidelijk het geval in Katwijk aan Zee vóór 1900 en in meerdere opzichten.

Bijna de helft van de Nederlanders met de achternaam Van der Plas, woonde in 2007 in Katwijk.

Een derde persoon, Gert van der Does (1967), had ook een aanzienlijke match met Nico. Hij bleek een achterkleinzoon te zijn van Pieter van der Plas, een jongere broer van Willem van der Plas. Ook hier kwam de atDNA match met Nico van twee kanten, omdat de echtgenote van die Pieter een volle nicht was van Alida Kulk; beide waren kleindochters van het eerder genoemde echtpaar Teunis Kulk en Aaltje Haasnoot.

Verhalen al bekend

Uiteindelijk waren we twee maanden na de start van onze speurtocht wel overtuigd dat Willem van der Plas (1863-1929) de onbekende N.N.

vader moest zijn geweest van Willem Kulk. Met zijn zonen Engelbregt en Martinus stond hij aan de bakermat van slagerij Van der Plas, alom bekend in Katwijk aan Zee van 1924 tot 2018.

Na afsluiting van onze speurtocht bleek dat huidige *Van der Plas* nakomelingen via mondelinge overlevering wel wisten te herinneren dat hun opa een buitenechtelijk kind had van voor zijn huwelijk met Catharina Mugge.

Ook in die Kulk-familie wisten sommigen wel dat die N.N. grootvader 'een *Van der Plas* was', zonder echter zijn voornaam te weten.

Willem Kulk (1891) heeft zich lang heeft ingespannen voor de belangen van de vissers in Katwijk en zat daar in de gemeenteraad voor de CHU in periodes tussen 1931 en 1958.

Met zijn echtgenote Clasina van Beelen kreeg hij vijf zonen, drie dochters, 36 kleinkinderen en meer dan 100 (achter-)achterkleinkinderen verspreid over het hele land en daarbuiten. Hij overleed in 1967.

Tot voldoening van deze familie Kulk werd door succesvolle afronding van onze speurtocht een lang verborgen familiegeheim blootgelegd en mag weer als zodanig ervaren worden.

Arie Verloop werd geboren in Katwijk, maar woont tegenwoordig vlak bij Amerikaanse stad Seattle. Hij vertrok in 1970 uit Katwijk voor zijn studie chemische technologie aan de TH Twente en ging, na zijn militaire dienst, in 1980 naar de Amerikaanse westkust voor een tijdelijke baan. Door zijn werk daar bij een ingenieursbedrijf is van permanente terugkeer naar Nederland niet gekomen. Hij heeft geen nabije familie meer in Katwijk, maar wel bijna honderd achterneven en -nichten en heeft in de loop der jaren Katwijk regelmatig bezocht.

Verloop is de achter-achterneef van Nico Kulk, via de Kulk familie, maar ze wisten niet van elkaars bestaan. Totdat ze allebei hun DNA hadden laten testen via DNA testbedrijf MyHeritage. Er volgde een bericht dat ze aan elkaar gerelateerd waren. Vervolgens kwamen ze met elkaar in contact via de berichten-service van MyHeritage.

Verloop: 'Het bleek dat Nico en ik afstammen van het echtpaar Teunis Kulk (1818-1880) en Aaltje Haasnoot. Maar Nico wist niet wie zijn N.N. overgrootvader was die met Alida Kulk een buitenechtelijke zoon had: genaamd Willem Kulk. Dat is dus Nico's grootvader.'

Zowel Verloop als Kulk en zijn vrouw Dicky, die woonachtig zijn in Middelburg, zijn fervente genealogen en geïnteresseerd in genetisch genealogie. Zodoende werd de vraag opgeworpen: wie was de N.N. de vader van de grootvader van Nico? De zoektocht leidde enkele maanden later tot een uitkomst. De familie van de overgrootvader is op de hoogte van het onderzoek.

Het complete verslag van deze genealogische speurtocht is onlangs gepubliceerd in het september/oktober nummer (5) van *Gens Nostra*, een uitgave van de Nederlandse Vereniging voor Genealogie (NGV). Hierin wordt uitvoerig ingegaan in de genetisch genealogische onderbouwing.

Het onderzoek leidde naar de match tussen Nico Kulk en Aukje van der Plas.

De gemeenteraad in 1949, Willem Kulk zit als vierde van links.